

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETINING
KATTAQO'RG'ON FILIALI

Ro'yxatga olindi

№ BD-60411300-1.18

"TASDIQLAYMAN"

Direktor

Sh.R.Urakov

2021-yil "30" 08

SOLIQLAR VA SOLIQQA TORTISH

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410100 – Buxgalteriya hisobi va audit
	60410500 – Bank ishi va audit
	60411300 - Biznesni boshqarish

Kattaqo'rg'on- 2021

Fan/modul kodi SVST4207		O'quv yili 2024-2025	Semestr 7-8	Kreditlar 7
Fan/modul kodi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Soliqlar va soliqqa tortish	90	120	210
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga soliqqa tortishning nazariy asoslarini, soliqlarning iqtisodiy mohiyati, ob'yektiv zarurligi, soliq elementlarining asosiy tushunchalari va kategoriyalarini, soliqqa tortishga oid qonunlar va soliq solish prinsiplarini o'rgatish hamda ularni amaliyotda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun fan talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, soliqqa tortishga oid hodisa va jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-MAVZU. "SOLIQLAR VA SOLIQQA TORTISH" FANINING MAQSADI, PREDMETI VAZIFALARI "Soliqlar va soliqqa tortish" fanining mazmuni, predmeti va metodi. "Soliqlar va soliqqa tortish" fanining maqsad va vazifalari. Soliq tizimida ro'y berayotgan hodisa va jarayonlarni ifodalashda "Soliqlar va soliqqa tortish" fanining ahamiyati. Soliq solish prinsiplari. "Soliqlar va soliqqa tortish" fanining boshqa fanlar bilan bog'liqligi. 2-MAVZU. SOLIQLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA OB'YEKTIV ZARURLIGI Soliqlarning iqtisodiy mohiyati va ob'yektiv zarurligi. Soliqlarning o'ziga xos belgilari. Soliqlarning funksiyalari. Soliqlarning fiscal funksiyalari. Soliqlarning tartibga soluvchilik funksiyasi. Soliqlarning rag'batlantirish funksiyasi. Soliqlarning nazorat funksiyasi. Soliqlarni hisoblash jarayonini axborot bilan ta'minlash funksiyasi.			

3-MAVZU. SOLIQLARNING TARIXIY SHAKLLANISHI VA UNING ELEMENTLARI

Qadimgi davlatlarda soliqlarning yuzaga kelishining shart-sharoitlari. Arab davlatlarida soliqlarning yuzaga kelishi va shakllanishi. Evropa va Osiyo davlatlari hamda Rossiyada soliqlarning tarixiy rivojlanish jarayonlari. Vatanimizda qadimda va o'rta asrlarda amal qilgan davlatchilik va chet el bosqinchiliklari davrida soliqlar. Amirlik va xonliklar davridagi soliqlar. Chor Rossiyasi va Sobiq Ittifoq davrida soliq tizimi. Soliq elementlari. Soliq stavkalari. Soliq imtiyozlari. Soliqlarni undirish usullari.

4-MAVZU. O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SOLIQLAR VA YIG'IMLAR TIZIMI

O'zbekiston Respublikasida soliqlar va yig'imlar tizimi. Soliqlar va yig'imlar. Soliqlar va yig'imlarning turlari. Maxsus soliq rejimlari. Soliq munosabatlarining sub'ektlari, ularning huquqlari va majburiyatlari. Soliq to'lovchilarining majburiyatlari. Soliq organlarining majburiyatlari. Jismoniy shaxslar. Yakka tartibdagi tadbirkorlar. Yuridik shaxslar va ularning alohida bo'linmalari.

5-MAVZU. SOLIQ NAZORATI

Soliq nazorati tushunchasi. Soliq tekshiruvlari. Soliq nazoratining shakllari. Soliq tekshiruvining turlari. Komeral soliq tekshiruvi. Sayyor soliq tekshiruvi. Soliq auditi. Soliq auditini o'tkazish muddati. Soliq auditini o'tkazish muddatini uzaytirish. Soliq tekshiruvini o'tkazishda hujjatlarni talab qilib olish. Soliq auditi natijalarini rasmiylashtirish. Soliq monitoringi. Soliqqa oid huquqbuzarliklar va ularni sodir etganlik uchun javobgarlik. Nazorat-kassa texnikasini va hisob-kitob terminallarini qo'llash tartibini buzish.

6-MAVZU. QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'I

Qo'shilgan qiymat solig'i to'lovchilari. Qo'shilgan qiymat solig'i solish ob'yekti. Tovarlarini reakizatsiya qilish bo'yicha aylanma. Qo'shilgan qiymat solig'i solishdan ozod qilish. Qo'shilgan qiymat solig'i bazasi. Qo'shilgan qiymat solig'i stavkalari. Qo'shilgan qiymat solig'i davri. Nol darajali stavka bo'yicha soliq solinadigan aylanma.

Qo'shilgan qiymat solig'ini hisoblab chiqarish va to'lash tartibi. Qo'shilgan qiymat solig'i hisobotini taqdim etish tartibi. Qo'shilgan qiymat solig'i hisobotini taqdim etish va soliq to'lash tartibi.

7- MAVZU. AKSIZ SOLIG'I.

Aksiz solig'i to'lovchilari. Aksiz solig'i solish ob'yekti. Aksiz solig'i bazasi. Aksiz to'lanadigan tovarlarga doir soliq solinadigan operatsiyalar amalga

oshiriladigan sana. Aksiz solig'i bazasiga tuzatish kiritish. Aksiz to'lanadigan tovarlar eksportini tasdiqlash.

Aksiz solig'i stavkalari. Tamaki mahsulotlariga doir soliq stavkalari. Alkogol mahsulotlariga doir soliq stavkalari. Neft mahsulotlari va boshqa aksiz to'lanadigan tovarlar va xizmatlarga doir soliq stavkalari. Aksiz solig'ini hisoblab chiqarish tartibi. Aksiz solig'i davri. Aksiz solig'ini hisobotini taqdim etish tartibi. Aksiz solig'i to'lash tartibi.

8-MAVZU. FOYDA SOLIG'I

Foyda solig'i to'lovchilari. Foyda solig'i solish ob'yekti. Foyda solig'i bazasi. Jami daromad. Xarajatlar.

Foyda solig'i stavkalari. Foyda solig'i davri. Hisobot davri. Foyda solig'ini hisoblab chiqarish va soliq hisobotini taqdim etish tartibi. Foyda solig'i to'lash tartibi. Soliq solinadigan daromadlarni va chegiriladigan xarajatlarni hisobga olishning o'ziga xos xususiyatlari. Soliq solishda hisobga olinmaydigan daromadlar. Soliqni hisoblab chiqarish va soliq hisobotini taqdim etish tartibi. Soliq to'lash tartibi.

9-MAVZU. JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN DAROMAD SOLIG'I

Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i to'lovchilari. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i solish ob'yekti. Jami daromadning tarkibi. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i imtiyozlari.

Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i stavkalari. Qat'iy belgilangan miqdordagi soliq stavkalari. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i davri. Hisobot davri. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'ini hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va to'lash tartibi.

Soliq agentlarining majburiyati va javobgarligi. Soliq agentlarida soliq solinadigan daromadlar. Soliq agentlari tomonidan soliqni hisoblab chiqarish va ushlab qolish tartibi. Soliq hisobotini taqdim etish tartibi va muddatlari.

10-MAVZU. IJTIMOIIY SOLIQ

Ijtimoiy soliqni to'lovchilar. Ijtimoiy soliqni solish ob'yekti. Ijtimoiy soliqni bazasi. Ijtimoiy soliqni stavkalari. Ijtimoiy soliqni davri. Hisobot davri. Ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va to'lash tartibi. Ayrim toifadagi jismoniy shaxslar tomonidan soliqni hisoblab chiqarish va to'lashning o'ziga xos xususiyatlari. Ixtiyoriy ravishda soliqni hisoblab chiqarish va to'lashning o'ziga xos xususiyatlari.

11-MAVZU. YURIDIK SHAXSLARNING MOL-MULKIGA SOLINADIGAN SOLIQ

Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq to'lovchilar. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq solish ob'yekti. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bazasi. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bazasini aniqlash tartibi. Yuridik shaxslarning mol-

mulkgiga solinadigan soliq imtiyozlari.

Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq stavkalari. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq davri. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va soliq to'lash tartibi.

12-MAVZU. JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN MOL-MULK SOLIG'I

Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig'ini to'lovchilari. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig'i solish ob'ekti. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig'i bazasi. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig'i imtiyozlari. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig'i stavkalari. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig'i davri. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig'ini hisoblab chiqarish va to'lash tartibi.

13-MAVZU. YURIDIK SHAXSLARDAN OLINADIGAN YER SOLIG'I

Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig'ini to'lovchilari. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig'i solish ob'ekti. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig'i bazasi. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig'i imtiyozlari. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig'i stavkalari. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig'i davri. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig'ini hisoblab chiqarish va soliq hisobotini taqdim etish tartibi.

14-MAVZU. JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN YER SOLIG'I

Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig'ini to'lovchilari. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig'i solish ob'ekti. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig'i bazasi. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig'i imtiyozlari. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig'i stavkalari. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig'i davri. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig'ini hisoblab chiqarish tartibi. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig'i to'lash tartibi.

15-MAVZU. SUV RESURSLARIDAN FOYDALANGANLIK UCHUN SOLIQ

Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni to'lovchilar. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq solish ob'ekti. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq bazasi. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq bazasini hisoblash tartibi. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq stavkalari. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq davri. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni hisoblab chiqarish va soliq hisobotini taqdim etish tartibi. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq to'lash tartibi.

16-MAVZU. SUV RESURSLARIDAN FOYDALANGANLIK UCHUN SOLIQ

Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni to'lovchilar. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq solish ob'ekti. Suv resurslaridan foydalanganlik

uchun soliq bazasi. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq bazasini hisoblash tartibi. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq stavkalari. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq davri. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni hisoblab chiqarish va soliq hisobotini taqdim etish tartibi. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq to'lash tartibi.

17-MAVZU. YER QARIDAN FOYDALANGANLIK UCHUN SOLIQ

Yer qaridan foydalanganlik uchun soliqni to'lovchilar. Yer qaridan foydalanganlik uchun soliq solish ob'ekti. Yer qaridan foydalanganlik uchun soliq bazasi. Yer qaridan foydalanganlik uchun soliq stavkalari. Yer qaridan foydalanganlik uchun soliq davri. Hisobot davri. Yer qaridan foydalanganlik uchun soliqni hisoblab chiqarish va soliq hisobotini taqdim etish tartibi va soliq to'lash tartibi.

18-MAVZU. YER QARIDAN FOYDALANGANLIK UCHUN SOLIQ

Yer qaridan foydalanganlik uchun soliqni to'lovchilar. Yer qaridan foydalanganlik uchun soliq solish ob'ekti. Yer qaridan foydalanganlik uchun soliq bazasi. Yer qaridan foydalanganlik uchun soliq stavkalari. Yer qaridan foydalanganlik uchun soliq davri. Hisobot davri. Yer qaridan foydalanganlik uchun soliqni hisoblab chiqarish va soliq hisobotini taqdim etish tartibi va soliq to'lash tartibi

19-MAVZU. YIG'IMLAR

Avtotransport yig'implari. Avtotransport yig'implarining turlari. Soliq to'lovchilar. Soliq solish ob'ekti. Soliq bazasi. Soliq imtiyozlari. Yig'implarni to'lash tartibi.

20-MAVZU. YIG'IMLAR

Avtotransport yig'implari. Avtotransport yig'implarining turlari. Soliq to'lovchilar. Soliq solish ob'ekti. Soliq bazasi. Soliq imtiyozlari. Yig'implarni to'lash tartibi.

21-MAVZU. AYLANMADAN OLINADIGAN SOLIQ

Aylanmadan olinadigan soliq to'lovchilar. Aylanmadan olinadigan soliqni qo'llashning o'ziga xos xususiyatlari. Aylanmadan olinadigan soliq solish ob'ekti. Aylanmadan olinadigan soliq bazasi.

Yakka tartibdagi tadbirkorlarning soliq bazasini aniqlashning o'ziga xos xususiyatlari. Aylanmadan olinadigan soliq davri. Hisobot davri. Aylanmadan olinadigan soliqni hisoblab chiqarish va soliq hisobotini taqdim etish tartibi va soliq to'lash tartibi.

22-MAVZU. AYLANMADAN OLINADIGAN SOLIQ

Aylanmadan olinadigan soliq to'lovchilar. Aylanmadan olinadigan soliqni qo'llashning o'ziga xos xususiyatlari. Aylanmadan olinadigan soliq solish ob'ekti. Aylanmadan olinadigan soliq bazasi.

Yakka tartibdagi tadbirkorlarning soliq bazasini aniqlashning o'ziga xos xususiyatlari. Aylanmadan olinadigan soliq davri. Hisobot davri. Aylanmadan olinadigan soliqni hisoblab chiqarish va soliq hisobotini taqdim etish tartibi va soliq to'lash tartibi.

23-MAVZU. SOLIQ TO'LOVCHILARNING AYRIM TOIFALARIGA SOLIQ SOLISH TARTIBI

To'g'ridan-to'g'ri xususiy chet el investitsiyalari ishtirokidagi yuridik shaxslarga soliq solish. To'g'ridan-to'g'ri xususiy chet el investitsiyalari ishtirokidagi yuridik shaxslar tomonidan soliq imtiyozlarini qo'llash tartibi.

Maxsus iqtisodiy zonalarining ishtirokchilariga soliq solish. Maxsus iqtisodiy zonalarining ishtirokchilari tomonidan soliq imtiyozlarini qo'llash tartibi.

Advokatlar hay'atlariga, advokatlik firmalariga advokatlik byurolariga va advokatlarga soliq solishning o'ziga xos xususiyatlari. Advokatlarga soliq solish. Advokatlar daromadlariga soliq solish.

Xususiy amaliyot bilan shug'illanuvchi notariuslarga soliq solishning o'ziga xos xususiyatlari. Xususiy amaliyot bilan shug'illanuvchi notariuslarning foydasiga soliq solish.

III. Amaliy mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. "Soliqlar va soliqqa tortish" fanining maqsadi, predmeti va vazifalari
2. Soliqlarning iqtisodiy mohiyati va ob'yektiv zarurligi
3. Soliqlarning tarixiy shakllanishi va uning elementlari
4. O'zbekiston Respublikasida soliqlar va yig'imlar tizimi
5. Soliq nazorati
6. Qo'shilgan qiymat solig'i
7. Aksiz solig'i
8. Foyda solig'i
9. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i
10. Ijtimoiy soliq
11. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq
12. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig'i
13. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig'i
14. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig'i
15. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq
16. Yer qaridan foydalanganlik uchun soliq
17. Yig'imlar
18. Aylanmadan olinadigan soliq
19. Soliq to'lovchilarning ayrim toifalariga soliq solish tartibi
20. Mahalliy byudjet yig'imlari
21. Soliq to'lovchilarning ayrim toifalariga solinadigan soliqlarni hisoblash
22. Yuridik va jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig'ini hisoblash

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

1. O'zbekiston Respublikasining Soliq kodeksi
2. Mamlakat iqtisodiyotida soliqlarning o'rni
3. O'zbekiston Respublikasida soliqlarning o'ziga xos xususiyatlari

4. O'zbekistonda soliq nazoratini amalga oshirish jihatlari
5. Qo'shilgan qiymat solig'ining o'ziga xos xususiyatlari
6. Aksiz solig'ining o'ziga xos xususiyatlari
7. Soliqqa oid huquqbuzarliklar va ularni sodir etganlik uchun javobgarlik
8. Yuridik shaxslardan undiriladigan foyda solig'ini hisoblash
9. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'ini hisoblash
10. Davlat maqsadli jamg'armalariga majburiy to'lovlar
11. Mahalliy byudjet yig'implari
12. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni hisoblash
13. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig'ini hisoblash
14. Yuridik va jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig'ini hisoblash.
15. Soliq to'lovchilarning ayrim toifalariga solinadigan soliqlarni hisoblash.

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- milliy soliq qonunchiligining o'ziga xos xususiyatlarini, soliq solish stavkalari va hisoblab chiqarish tartibini tahlil qilish;
- soliq nazorati, soliqqa oid muammolarni yechimini taklif etish, soliq yukini kamaytirish, yashirin iqtisodiyotni qisqartirish hamda soddalashtirilgan soliq tizimiga o'tish tizimi rivojlantirishiga yordam berish.

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar, testlar;
- elektron va tarqatma materiallar.

VII. Kreditni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan iqtisodiy qarashlar va fikrlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

Asosiy adabiyotlar

1. Vahobov A., Jo'rayev A. Soliqlar va soliqqa tortish. Darslik. –T: "IQTISOD-MOLIYA", 2019. –408 b.
2. Jo'rayev A.S., Usmanova M.S., Amanov A.M., Qiyosov Sh.U. Jismoniy shaxslarni soliqqa tortish. Darslik, –T.: "Iqtisod-moliya", 2019. – 432 b.
3. Jo'rayev A., Shirinov S. Soliq statistikasi va prognozi. O'quv qo'llanma. – T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2015. –320 b.
4. Jo'rayev A., Safarov G'., Meyliyev O. Soliq nazariyasi. O'quv qo'llanma. – T.: "Iqtisod-moliya", 2019. –324 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi. <https://lex.uz/docs/-4674902>

	2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘ZBEKISTON — 2030” strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-158-son Farmoni. https://lex.uz/ru/docs/-6600413 3. Jo‘rayev A., Usmanova M. Jismoniy shaxslarni soliqqa tortish. O‘quv qo‘llanma, –T.: “Sano-standart”, 2015. - 216 b. 4. Sh.K.Gataulin. «Soliqlar va soliqqa tortish». 2012.-285b. 5 V.S.Beganov, J.X.Abdullaev va boshqalar. «Moliya siyosati, soliqlar va soliq solish».2013-y. 6. Jo‘rayev A., Usmanova M. Jismoniy shaxslarni soliqqa tortish. O‘quv qo‘llanma, –T.: “Sano-standart”, 2015. - 216 b. Axborot manbalari (saytlar): www.cbu.uz; www.bis.org; www.ecb.eu ; www.bank.uz; www.uba.uz
7.	Fan dasturi SamDUKF kengashining 2021-yil <u>28</u>-avgustdagi <u>1</u>-son bayonnomasi bilan ma’qullangan.
8.	Fan modul uchun mas’ullar: S.Q.Qurbonov– SamDU KF, “Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot” kafedrasi PhD
9.	Taqrizchilar: S.B.Boboqulov – SamDU “Raqamli iqtisodiyot”kafedrasi dotsenti. (tashqi) O.Xaitov – SamDUKF “Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot” kafedrasi assistenti (ichki)